

Oktober 2023

Vilande SGI vid utflytt

Resolutionsmottagare

Försäkringskassan
Socialdepartementet
Socialförsäkringsutskottet

Problemformulering

Det råder i dag en skillnad rörande rättigheter i socialförsäkringssystemet bland utlandssvenskar. Skillnaden består i hur den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) faller ut beroende på vilken arbetsgivare den enskilde har, samt i vilket land man arbetar. Problemen är i huvudsak koncentrerade till de som arbetar i länder utanför EU/EES/Schweiz. I normalfallet nollställs SGI:n när en svensk medborgare flyttar utomlands.

Det finns dock vissa grupper som har undantag från denna regel; det är personer som sänts ut av en statlig arbetsgivare, samt biståndsarbetare. Dessa kategorier har separata skyddsregler som innebär att de även vid längre utlandsvistelser har en aktiv eller en vilande SGI, det vill säga SGI:n nollställs inte och gäller fullt ut vid återkomst till Sverige. Detta regelverk gäller däremot inte för den som är utsänd av en privat arbetsgivare – där nollställs SGI:n efter tre månader.

Särskilt tydligt blir det för en medföljande som kan behöva pausa sitt yrkesliv under en längre utlandsvistelse. Medföljande förlorar sin SGI efter tre månader och behöver återvända till Sverige inom ett år för att behålla hela sitt försäkringsskydd.

De som är utsända av privata företag, samt deras medföljande familjemedlemmar, omfattas oftast inte av skyddsreglerna, särskilt inte vid arbete utanför EU/EES/Schweiz. Det är en situation som skapar osäkerhet såväl inför, under och efter en längre utlandsvistelse på grund av anställningsförhållanden och familjesituation.

De stora skillnader som finns mellan statlig och privat anställning är inte rimlig.

I SOU 2017:5 föreslogs vissa förbättringar som inte trätt i kraft.¹ Ett ytterligare betänkande, SOU 2023:30, blev klar i juni 2023.² Svenskar i Världen har påtalat problemet med socialförsäkringsutskottets ordförande och vice ordförande i två separata möten under februari 2023, för att säkerställa att samtliga utlandssvenskars behov lyfts in i utredningen.

Lösningsförslag

Svenskar i Världen anser att de särskilda skyddsreglerna för att omfattas av social trygghet, liksom det särskilda efterskyddet, bör omfatta privat liksom offentligt anställda, inklusive deras anhöriga. Detta lyfts även fram i betänkandet SOU 2023:30.³

Det skulle innebära att dessa grupper, liksom biståndsarbetare, får sin SGI fastställd när man åter etablerar sig i Sverige. SGI:n bör motsvara den nivå personen hade före utlandsflytten.

¹ Regeringskansliet, 2017. "Svensk social trygghet i en globaliserad värld". Regeringen.se. [<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2017/02/sou-201705/>].

² Regeringskansliet, 2023. "Ett trygghetssystem för alla – nytt regelverk för sjukpenninggrundande inkomst". [https://www.regeringen.se/contentassets/0a34584571e248bc99473d1a9f13298b/sou-2023_30_pdf_a_webb.pdf]

³ Ibid.